רבא רמי תנן בגד שצבעו בקליפי ערלה כו'. תימה דהא רבא שני לעיל שאני ערלה דכתיב קרלי ומהתם לא ילפינן ואם כן מאי פריך מערלה לטומאה וגרלה כספרים דגר' לעיל רבה ואי גרס רבא יש לומר דדיחוי הוא: **רואין** אם מתכבסת הכסות ויוצא ממנה רביעית דם. פירש בקונטרס שאם יתנו מים במדה ימלא רביעית יותר וקשה לפי' אפילו אם לא ימלאו רביעית אמאי טהורה דאי אפשר לעולם אם לא ישתייר בבגד מן המים אלא י"ל כדאמר בתוספתא בפ' ד' דאהלות רביעית דם שנבלעה בכסות כילד משערין לותה מביא מים במדה ומכבס בה ומביא מים אחרים ונותן לתוכן רביעית דם אם היה מראיהן שוה טמאה ואם לאו טהורה והשתא אין מזיק כלום מה שמשתייר מן המים בבגד דכשם שנשתייר מן המים כך נשתייר מן הדם שמכ"מ היה הכל מעורב יחד מה שיצא ומה שנשתייר ומראה אחד הן כאילו יצא הכל וטהורה וטמאה דקתני הייטו לענין אם הטמאת את הבית שתגתן בו אבל כסות עצמה טמאה היא שנבלע בה רביעית דם מתחילה כדפי' בקונטרס ומיהו קשה דאין סברא שיסייע הדם שנשתייר בבגד כיון שאין יכול לצאת בכיבוס זה ומיהו אין לחוש כל כך אם תולין הדבר להחמיר ועוד מליגן לפרש שאומדן כמה נשתייר מן המים הראשונים בבגד ומביא מים אחרים כמדת הראשון רק שיחסר מהן כשיעור שנבלע מהן בבגד אבל יש תימה דמי יכול לטוען זה ועוד קשה דמאי צריך למדידת מים הראשונים בלא מדידת מים הראשונים יכול הוא לדעת אם יש רביעית דם במה שיצא ע"י כיבוס שיסחוט לתוך כלי כל מה שיצא מן הכסות וימדוד כמה יש בין מים לדם ויביא רביעית דם מעצמו ויוסיף עליו מים עד שיהא בין מים ובין דם כשיעור מים ודם שיצאו מן הכסות ואם מראיהן שוה טמאה וגראה לפרש דלא נקט מים במדה אלא משום שאם ימלאו יותר מן המדה שנתנו רביעית שלא יצטרכו להביא מים אחרים דודאי יצא מן הכסות רביעית דם אבל אם אין רביעית דם יותר אז יביא רביעית דם ומוסיף עליו מים עד שיהא בין מים ודם כמדת הראשונה אחר שתכבס בה הכסות ואם מראיהן שוה טמאה ואם לאו טהורה ומיהו קשה דהא קתני בתוספתא בריש ומביא מים אחרים ואחר כך קתני ונותן לתוכו רביעית דם: **ואם** לאו טהורה. אע"פ שעל ידי הדחק היה יוצא מהן רביעית דם כגון על ידי היסק התנור או על ידי לפון כיון דבסתם כיבוס אין יכול לצאת רביעית דם טהורה לר"ל משום דדם תבוסה דרבנן ולר' יוחנן משום שאין דרך להקפיד עליה כשאין יכול לצאת בכיבוס סתם כך ל"ל במסכת נדה בפרק האשה (דף סב: ותס*) מתוך הסוגיא ואין צריך להביאה כאן: [ד"ה אם]

מקולי רביעיות שם כאן. כך סוגיא מסיק רב כהנא בנדה אליבא דר"ל וה"ל דוקא לר"ל צריך האי שיעויא דלר' יוחנן לא קשה מידי מערלה לטומאה דלדידיה בקפידא תליא מילתא ומ"מ לצבעו בקליפי ערלה ידלק דלא שייך להתירו מטעם דאין מקפיד דגהנה הוא בלבע ויחא ליה: **ספיחי** סעיס וקולה. מה שפי' בקונטרס כאן משום דבשביעית אין זורעין ואין בה אלא ספיחים אין מיושב ההיא טעמא אלא הכא אבל גבי מעשר ופאה דקאמר כל שהוא אוכל ונאמר כו' אוכל למעוטי ספיחי סעיס וקולה אין מיושב למה נקט ספיחים ע"כ נראה כמו שפי' בפסחים (דף נא: ותס*) דלהכי נקט ספיחים לפי שאין דרך ללקטן בשנה שנזרעים אלא לבסוף ד' או ה' שנים שהשרשים מתפשטים בארץ ומשביחין ושורש שלהן עיקר: **ממין** הלובנין. ריש"א דמתניתין הכי איתא במס' שביעית (פ"ז מ"ח) כלל גדול אמרו כל שהוא מאכל אדם ומאכל בהמה וממין הלובנין כו': **ולדמיהן** ביעור. כגון שלקט מתחילה לאכילה דיכול למוכרן ויש לשניהם ביעור להן ולדמיהן דפרי עצמו לעולם אסור כדנפקא לן מקודש תהיה לכם (בע"ז דף נד:):

שהנאתן אחר ביעורן. כשנעשית נחלת אע"ג דזימנין הנאתן וביעורן שוה כגון להתחמם כנגדו אף לבשל מכ"מ עיקרו לא קיימא להכי אלא לאחר שנעשית נחלת כגון להסיק תנור לאפות אבל לצבע הנאתן וביעורן שוה דהנאתן כשלובשן ואז הוא כלה ומתבער הצבע מיום אל יום ולקונטרס פי' דבשעת רתיחת היורה כלה השורש וקולט הצבע ואין נראה דהא אמרן דלענין שביעית חזותא מילתא היא ולא הוי ביעורו בקליפת הצבע: **והאיכא** עצים דמשתן. לפי' הקונטרס דפי' עצים שמאיריס בהן כמו נר ל"ל הא דתנן עצים להסקה ניתנו אף עצים דמשתן דאין לפרש סתם שאר עצים להסקה ניתנו והגך דמשתן בטלים לגבייהו דהא בסוכה (דף מ. ותס*) משמע דלולב עומד בו שביעית משום דהנאתו וביעורו שוה שראוי לכבד בו הבית ולא אמר דבטל לגבי שאר עצים וה"ל עצים דמשתן אלא ל"ל דסתם עצים דמשתן נמי להסקה הן שומדין ולא דמי לולב דסתמו עומד לכבד בו את הבית ור"ח פירש והא איכא עצים דמשתן שמתממין בו כגון במדורה שעשויה להתחמם דהנאתן וביעורן שוה דבשעת ביעורן מתחמם כנגדן פי' משתן כמו תמרי משתן כתובות (דף י:) וכן עלולה *אי שחונה ביומא (דף נ:) ומשני רבא סתם עצים להסקה ניתנו פי' להסקת תנור ניתנו דהוי הנאתן אחר ביעורן הלכך אפילו להתחמם מותר דלא חל עליהם שם שביעית ואע"ג דהשיב הכא עצים דמשתן הנאתן וביעורן שוה מכ"מ לענין עני איסור לא היו אוסרין רבנן אפילו להתחמם כנגדן או להאיר בהן אלא דוקא בשרשיפא כדרשינן בפרק כל שעה (פסחים דף כז: ותס*) דהנאה מיהא איכא מתחלת עד לאחר שמתחיל האיסור להיות כלה הלכך לא אסרי רבנן אלא בשרשיפא אבל הנאתו וביעורו שוה קרינן ביה דעדיין האיסור קיים כשנהנה ממנו וא"ת בפ"ק דנדה (דף ח. ותס*) דקאמר אי קטפא פירא הוי אית ביה שביעית ואמאי אי הנאתו וביעורו שוה הלא אפילו לא הוי פירא יהא אסור בשביעית ואי אין הנאה וביעורו שוה אפילו הוי פירא יהא מותר ותו אמאי קמפלגי בין קטפא דפירא לקטפא דגווזא וגראה דאי קטפא הוי הנאתו וביעורו שוה ואפילו הכי אי לא הוי פירא בטיל לגבי עץ והרי הוא כאילו הוא בתוך העלין ולא יצא לחוץ אבל אי הוי פירא חשיב באפי נפשיה ולא בטיל לגבי עץ ואית ביה קדושת שביעית:

[ד"ה מכלל]

[ד"ה מאן]

רביעית דם. מטמאה באהל דכתיב "על כל נפשות מת לא יבא" (ויקרא כא) ודם הוא הנפש ויקיש להו לרבנן דברביעית דם, מי: **נבלעה בקרקע הבית טמא.** כלים שבבית, דבית לא מקבל טומאה דקרקע היא: **בכלים.** דהוו בבית קודם שנבלעה שהיתה בעין והתיהל הבית עליה ועל הכלים ונטמאו: **לבסוף.** לאחר שנבלעה: **אם מתכבסת הכסות ויוצא הימנה [רביעית דם].** שבתחילה נבלעה בו יותר מרביעית והכניס הכסות לבית הבית (ג) ונטמא: **ויוצא הימנה רביעית דם.** שאם יתנו מים במדה ימלאו רביעית יותר: **ואם לאו עסור.** הבית שלא האהיל על רביעית שבבגד חסר בהבלעו בכסות אבל הכסות טמאת שתחלת נגיעה ברביעית מטומאם נטמאה וקתני מיהת ואם לאו טהור אע"ג דחזותא דרביעית איכא שהדם שנשאר בבגד אלמא חזותא לאו מילתא היא: **מקולי רביעיות.** של דם קל כגון דם תבוסה (ג) שאינו מטמא באהל אלא מדרבנן: **דם תבוסה.** הרוג שיצא ממנו רביעית דם בחייו ובמותו: ספק כולה בחייו ספק כולה במותו בפ' תינוקת (דף דף עא.): **ספיחי סעיס וקולה.** סעיס=קרוג"ל בלע"ז כרסום קולה=גווד"ל בלע"ז להכי נקט ספיחי-דבשביעית איכא אלא ספיחים: **יש להן ולדמיהן שביעית.** שאין עושין מהן סחורה דרחמנא אמר "לאכלה" ולא לסחורה ואסור לגבוע בהן דהייטו סחורה אבל מותרים הן להסיקן קודם זמן הביעור דהייטו דומיא דלאכלה: **יש להן ביעור.** כשמגיע זמן הביעור חייב לבערן דכתיב "ובהמתך ולחיה וגו'" (ויקרא כה)=כלה לחיה מן הבהמה כלה לבהמתך שבביתך והני ספיחי-בעלמא נינהו: **בתבא.** לעשות מהן מחבות אוכל לימות החורף: **אין בהן משום קדושת שביעית.** ויהנה מהן אף לאחר זמן הביעור: **שהנאתן וביעורן שוה.** דבר שבשעת הנאתו כלה מן העולם: **יצאו עצים.** שלאחר ביעורן שנעשים נחלים הוא דהויא עיקר הנאתן אבל מיהו בשעת לקיחת הזולה כלה השורש וקולט הצבע נמצא הנאתן וביעורן שוה הלכך חיילא עליהו שביעית: **והא איכא עצים דמשתן.** שמאירין כגר אבוקה לטשתן בידו והנאתן וביעורן שוה, תיחול עליהו שביעית: סתם

ואם לאו טהורה. אע"פ שעל ידי הדחק היה יוצא מהן רביעית דם כגון על ידי היסק התנור או על ידי לפון כיון דבסתם כיבוס אין יכול לצאת רביעית דם טהורה לר"ל משום דדם תבוסה דרבנן ולר' יוחנן משום שאין דרך להקפיד עליה כשאין יכול לצאת בכיבוס סתם כך ל"ל במסכת נדה בפרק האשה (דף סב: ותס*) מתוך הסוגיא ואין צריך להביאה כאן: [ד"ה אם]

מקולי רביעיות שם כאן. כך סוגיא מסיק רב כהנא בנדה אליבא דר"ל וה"ל דוקא לר"ל צריך האי שיעויא דלר' יוחנן לא קשה מידי מערלה לטומאה דלדידיה בקפידא תליא מילתא ומ"מ לצבעו בקליפי ערלה ידלק דלא שייך להתירו מטעם דאין מקפיד דגהנה הוא בלבע ויחא ליה: **ספיחי** סעיס וקולה. מה שפי' בקונטרס כאן משום דבשביעית אין זורעין ואין בה אלא ספיחים אין מיושב ההיא טעמא אלא הכא אבל גבי מעשר ופאה דקאמר כל שהוא אוכל ונאמר כו' אוכל למעוטי ספיחי סעיס וקולה אין מיושב למה נקט ספיחים ע"כ נראה כמו שפי' בפסחים (דף נא: ותס*) דלהכי נקט ספיחים לפי שאין דרך ללקטן בשנה שנזרעים אלא לבסוף ד' או ה' שנים שהשרשים מתפשטים בארץ ומשביחין ושורש שלהן עיקר: **ממין** הלובנין. ריש"א דמתניתין הכי איתא במס' שביעית (פ"ז מ"ח) כלל גדול אמרו כל שהוא מאכל אדם ומאכל בהמה וממין הלובנין כו': **ולדמיהן** ביעור. כגון שלקט מתחילה לאכילה דיכול למוכרן ויש לשניהם ביעור להן ולדמיהן דפרי עצמו לעולם אסור כדנפקא לן מקודש תהיה לכם (בע"ז דף נד:):

שהנאתן אחר ביעורן. כשנעשית נחלת אע"ג דזימנין הנאתן וביעורן שוה כגון להתחמם כנגדו אף לבשל מכ"מ עיקרו לא קיימא להכי אלא לאחר שנעשית נחלת כגון להסיק תנור לאפות אבל לצבע הנאתן וביעורן שוה דהנאתן כשלובשן ואז הוא כלה ומתבער הצבע מיום אל יום ולקונטרס פי' דבשעת רתיחת היורה כלה השורש וקולט הצבע ואין נראה דהא אמרן דלענין שביעית חזותא מילתא היא ולא הוי ביעורו בקליפת הצבע: **והאיכא** עצים דמשתן. לפי' הקונטרס דפי' עצים שמאיריס בהן כמו נר ל"ל הא דתנן עצים להסקה ניתנו אף עצים דמשתן דאין לפרש סתם שאר עצים להסקה ניתנו והגך דמשתן בטלים לגבייהו דהא בסוכה (דף מ. ותס*) משמע דלולב עומד בו שביעית משום דהנאתו וביעורו שוה שראוי לכבד בו הבית ולא אמר דבטל לגבי שאר עצים וה"ל עצים דמשתן אלא ל"ל דסתם עצים דמשתן נמי להסקה הן שומדין ולא דמי לולב דסתמו עומד לכבד בו את הבית ור"ח פירש והא איכא עצים דמשתן שמתממין בו כגון במדורה שעשויה להתחמם דהנאתן וביעורן שוה דבשעת ביעורן מתחמם כנגדן פי' משתן כמו תמרי משתן כתובות (דף י:) וכן עלולה *אי שחונה ביומא (דף נ:) ומשני רבא סתם עצים להסקה ניתנו פי' להסקת תנור ניתנו דהוי הנאתן אחר ביעורן הלכך אפילו להתחמם מותר דלא חל עליהם שם שביעית ואע"ג דהשיב הכא עצים דמשתן הנאתן וביעורן שוה מכ"מ לענין עני איסור לא היו אוסרין רבנן אפילו להתחמם כנגדן או להאיר בהן אלא דוקא בשרשיפא כדרשינן בפרק כל שעה (פסחים דף כז: ותס*) דהנאה מיהא איכא מתחלת עד לאחר שמתחיל האיסור להיות כלה הלכך לא אסרי רבנן אלא בשרשיפא אבל הנאתו וביעורו שוה קרינן ביה דעדיין האיסור קיים כשנהנה ממנו וא"ת בפ"ק דנדה (דף ח. ותס*) דקאמר אי קטפא פירא הוי אית ביה שביעית ואמאי אי הנאתו וביעורו שוה הלא אפילו לא הוי פירא יהא אסור בשביעית ואי אין הנאה וביעורו שוה אפילו הוי פירא יהא מותר ותו אמאי קמפלגי בין קטפא דפירא לקטפא דגווזא וגראה דאי קטפא הוי הנאתו וביעורו שוה ואפילו הכי אי לא הוי פירא בטיל לגבי עץ והרי הוא כאילו הוא בתוך העלין ולא יצא לחוץ אבל אי הוי פירא חשיב באפי נפשיה ולא בטיל לגבי עץ ואית ביה קדושת שביעית:

[ד"ה מכלל]

[ד"ה מאן]